ANY LIV.—BATALLADA 2772 BARCELONA 5 D'AGOST DE 1922

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

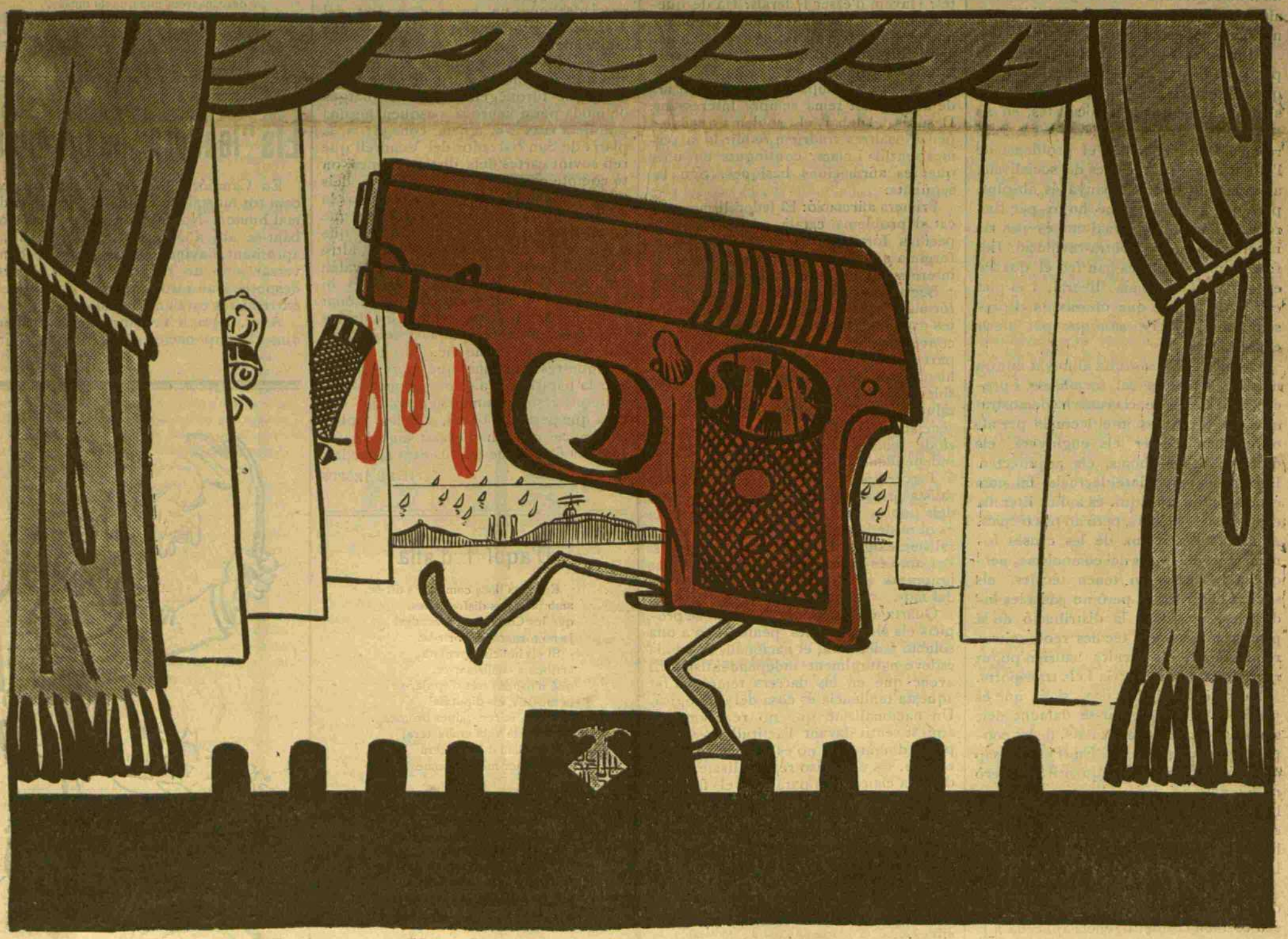
ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

AQUEST NÚMERO 10 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, núm. 20, botiga
TELÈFON A. 4115. — BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50. — ESTRANGER, 2'50

Altra vegada l'amo de l'escena

— M'anyoraveu?... Ja sóc aquí!

Una altra recaiguda

Tornen a petar els trets pels carrers, i els homes cauen, sentenciats a mort per tribunals invisibles. El terrorisme fa novament la seva aparició a la nostra ciutat. Es el mateix terrorisme ràpid, gris i fret, de cantonada i de fugida. La vermella ferida que semblava tancada torna a rajar.

Es això la qüestió social? En la forma com el terrorisme és descapdella a Barcelona, la qüestió social sembla únicament el pretext per a una sèrie d'agressions i de venjances. No s'hi veu cap ideal, cap sentiment noble. La revolució, la veritable revolució, té la seva grandesa en mig de l'esclat de passions i de violències que l'acompanya. El terrorisme novíssim és una aplicació en fret, calculada i dosificada, d'una violència a la menuda. No té res que veure amb el generós arranjament idealista.

Si les colles que estan en lluita no saben fer res més que engegar quatre trets cada dia per altre, no faran avançar gens el problema social. Això d'ara és simplement el problema de l'Hospital Clínic. Que és fàcil matar un home, ja ho sabíem. De matar-se mutuament, els homes n'han sabut sempre. Es una de les primeres coses que van apendre en el món. Però nosaltres creiem que el problema social és problema de vida millor, i no de pitjor mort.

Un error sindicalista

Quan En Pestaña anava desenrotllant la seva conferència a l'Ateneu, nosaltres pensavem: Però és possible que no hagi passat res a Barcelona, que no hagi passat res al món? Perquè En Pestaña usava un llenguatge exactament semblant al dels anarquistes de fi de segle. «Si volen venir amb nosaltres que vinguin, si no, no oblidin que nosaltres comptem amb la força».

El problema social és massa enorme per a reduir-lo a anècdota local. Encara que els tècnics, un grup de tècnics, que s'aproximaren an els sindicalistes, en els temps de la seva sobirania, els hi hagués restat fidels, persistiria el problema de l'allunyament dels tècnics del socialisme, allunyament que a Espanya és absolut, però que gairebé també ho és per Europa. El moment actual no és pas de revolució, sinó de contra-revolució. Les forces conservadores han fet el quadro entorn de l'economia lliberal, i el plet està entre el món que ofereix en el present la burgesia i el món que pot oferir el socialisme.

L'experiència russa ha allunyat encara més an els tècnics del socialisme, i precisament l'experiència russa ha demostrat que els veritables intel·lectuals per als obrers han d'ésser els enginyers, els químics, els agrònoms, els arquitectes. Els soviets tenen intel·lectuals, tal com els concebim an aquí, és a dir, literats, economistes, filòsofs, però no pas tècnics. Aquesta ha estat una de les causes fonamentals del fracàs del comunisme, perquè a l'exèrcit, on tenen tècnics, els soviets han reeixit, però no pas a les indústries, no pas a la distribució de la producció, i si els tècnics reorganitzaren l'exèrcit, els tècnics haurien pogut reorganitzar la indústria i els transports.

La societat sindicalista, si és que és possible, ha de redreçar-se damunt dels sindicats fortament articulats, de les cooperatives i dels tècnics. En Pestaña sap que varen aconseguir quantitats, però no per selecció, que no's preocuparen de les cooperatives i que no s'atançaren an els tècnics. La vertebració del sindicalisme l'hauria donat una fase de raó, en lloc de la que tenia. Fou a l'inrevés.

Aconseguir la multiplicació dels sindicats és fàcil. Lo difícil és fer formar al seu costat a la intel·ligència aplicada a la producció. Parlem de la intel·ligència que posseeix l'eficàcia, no pas de la que té «l'esperit». I En Pestaña les va confondre. Si no hagués estat així, En Pestaña en lloc de donar la seva conferència a l'Ateneu, l'hauria donada a l'Associació d'Enginyers.

PARADOX

Federalisme i separatisme

Havem d'ésser els catalans separatistes? Havem d'ésser federals? Ha de quedar isolada la Catalunya lliure de demà, o ha d'ajuntar-se als pobles veïns en una ampla organització que respecti la seva interior autonomia?

Benvolguts companys han discutit ara de nou aquest tema sempre interessant. Després del debat, el problema queda en peu. Nosaltres voldríem reduir-lo a termes senzills i clars, continguts en unes quantes afirmacions bàsiques. Són les següents:

Primera afirmació: El federalisme aplicat al problema català, representa una pacífica fórmula d'harmonia. Aquesta fórmula només és aplicable si les parts interessades s'entenen bonament.

Segona afirmació: L'acceptació de la fórmula federalista per part dels patriotes catalans pot obeir a dues raons: al convenciment d'una necessitat real, per part de Catalunya, de mantenir l'unitat hispànica (tesi d'En Cambó), i a la consideració que amb aquesta fórmula Catalunya obtindria les seves llibertats essencials sense haver de passar pel període tempestuós d'una guerra per la independència (tesi nostra).

Tercera afirmació: La fórmula federalista pressuposa la voluntat favorable dels pobles peninsulars. El separatisme és obra de la voluntat d'un sol. El federalisme exigeix la voluntat de dos o més. Per això és *bilateral*, encara que alguns ignorants presumits se n'hagin rigut del mot.

Quarta afirmació: No mostrant se propicis els altres pobles peninsulars a una solució federativa, el nacionalisme català esdevé naturalment independentista. El avenç que en els darrers temps ha fet aquesta tendència és cosa del tot lògica. Un nacionalisme que no reacciona en aquest sentit davant l'actitud hostil del poble dominador, no és un nacionalisme efectiu. Es un minso regionalisme. Això dóna la clau de les paraules i els fets dels regionalistes catalans.

Cinquena afirmació: Si la llibertat de Catalunya ha de venir pel procediment de la força, és sobrer parlar de solució federalista hispànica. Aquesta és una solució a les bones. Si havem d'anar per l'altre camí, el xoc violent trencaria tots els llaços federatius teòricament possibles.

Resum: que la tria entre federalisme i separatisme no depèn, en gran part, dels catalans, sinó dels altres. Dins el cor dels patriotes catalans la tria, avui, ja està feta. Haurien de passar coses que és molt difícil que passin, per a aconseguir en aquest punt, la modificació de l'estat d'esperit actualment predominant en la nostra joventut.

FULMEN

Com el fum

Els marcs, les corones i els rubles segueixen la seva esfereïdora enfonsada. Totes aquelles falagueres il·lusions de la bona gent que, al adquirir moneda estrangera creien assegurar el pervindre dels seus fills, s'esvaeixen com la blanca fumarola d'un cigarret egipci. Els que encara serven una miqueta de fe ja pensen que d'aquella pometa se'n gaudiran els néts.

Ni els néts ni els de la quinta generació aprofitaran un cèntim de tots aquests milions de bones pessetes enviades al estranger a canvi de signes monetaris. Sempre ha sigut poc ventatjós això de cobrar amb signes.

Si Alemanya té d'adquirir or per a donar compliment a les obligacions contretes amb la firma del tractat de Versalles, ha d'entregar en paper moneda dos mil cinccents marcs per cada lliura esterlina que reb. Això representa, a la par, firmar un pagarè de cinccents duros a un prestamista que n'hi deixa cinc. No hi ha cap escanya-pobres capaç d'una semblant enormitat.

I si Alemanya, nació que encara pot refer-se, no podrà mai fer efectiu aquest enormíssim deute nominal que ha contret, no cal dir si podran pagar Austria i Rússia amb les seves monedes tan depreciades que un berenar modest del *Molí de Vent* costaria a Moscou una milionada.

Els únics que s'aprofiten de les circumstàncies són els morts de gana vanitosos que furonegen en nostres platges de moda per a veure si pesquen alguna pubilleta rica. Un n'hem conegut a la platja de San Salvador del Vendrell que reb sovint cartes dels distints bancs on té compte corrent i parla sempre dels seus milions. Hem pogut averiguar la *fortuna* d'aquest *Caimitu* i resulta que en un Banc hi té cent mil corones que li han costat vint pessetes, en un altre li guarden déu mil marcs que li valen vint duros i en un recó de calaixera hi té un milió de rubles que li han donat per cinc cèntims. Amb vint-i-cinc durets i una mica de fantasia aquest *niño bien* pot creure's un home ric.

Aquestes il·lusions que permet formar la baratura d'algunes monedes forasteres, resulten una compensació, encara que petita i banal, de les moltes esperances que s'han esvaït amb l'ensorrada definitiva de les susdites monedes.

JEPH DE JESPUS

D'aquí i d'allà

En certs llocs comença a dir-se,
amb paraules disfressades,
que les Corts, avui tancades,
ja no tornaran a obrir-se.
Si els indicis apuntats
arriben a confirmar-se,
què n'hauran tret d'apujar-se
la mesada, els diputats?
Mireu, mireu quines bromes
té, aquesta vida embustera!
Haver plantat la pomera
i no poguer menjar pomes!

*

Cansats, els pobles d'Amèrica,
de nostres vacilacions,
es proposen formâ un altra
«Societat de les Nacions».
Potser, quan la tinguin, facin
lo mateix que ara aquí fem,
però, de tots modos, vinga!;
quants més serem, més riurem.

*

Quin panorama més maco,
el que avui presenta Espanya!...
Un ministre que reposa,
un secretari que es banya,
unes dametes que juguen
damunt d'una verda alfombra,
un jove que passa en auto,
un senyor que dorm a l'ombra,
quatre diputats que riuen,
dos nobles que al joc s'entreguen
i uns pobres babaus que suen
i, de tant en tant, reneguen.

*

Segons notícies, que ens venen
farcides d'interrogants,
els nous partits italians
fa molt temps que no s'entenen.
La gent està avalotada,
els polítics van perduts,
i cada quinze minuts
se sent una sotragada.
El foc intern que remuga
reventarà aviat o tard:
Italia és terra de l'art,
però de l'art... que belluga

*

D'aquella gran «conjunció»
lliberal, que va formar-se,
què se'n sap?
—Res, en concret.
Uns diuen que pren les aigües,
altres creuen que ha sortit
a donâ una passejada,
altres suposen que està
preparant una campanya
i altres, en fi, que han tingut
amb ella bastant contacte,
afirmen molt seriament
que, com que estava tan magre,
amb aquestes grans calors,
ha arribat a evaporar-se.

*

L'escena passa al nord d'Africa.
Un moro atura a un cristià.
—Còm marxa això de la guerra?
—Ara diu que es va a acabâ.
—I quan estigui acabada?...
—Lo de sempre; ja ho sabem:
descansarem uns quants mesos,
i després... hi tornarem.

C. GUMÀ

Els "leaders" es barallen

En Cambó, el *leader* de la «Lliga», com tot mortal, té també el seus dies de mal humor. No fa molts dies que trobant-se allí a Madrid, en tingué un, i aprofitant l'avinentesa de poguer conversar amb un redactor de *El Debate* despotricà un rato, contra el *leader* dels extremistes catalans, En Maciá.

Avui, aquí a Catalunya, ens trobem dins el camp nacionalista, amb la lluita

El geste d'En Pestaña

de dues idees. Aquestes són representades per dos homes. En Cambó, representa la mesquinesa del nacionalisme. En Maciá, la idealitat.

Fins avui, la idealitat del nacionalisme, el vell romanticisme segle XIX, encarnat en nostres joventuts, havia sigut despreciat amb aire burleta, pels qui volien acaparar la direcció del cervell i la butxaca del nostre poble, sense recordar-se de que aquest, sortosament, també tenia cor.

Ara, quan ja no hi són a temps, al veure crèixer l'estol dels que segueixen an En Maciá, i per tant al veure minvar els components de les seves files, els homes de la «Lliga», han començat a preocupar-se del mitjà de poguer fer abortar el moviment francament estridents que s'inicià dins nostra Pàtria.

El pròleg de la lluita que comença, ha sigut aquesta interviu d'En Cambó amb el redactor de *El Debate*. Mes per ara, venç En Maciá, doncs aquella carta, d'ell al director de *La Publicidad*, explicant an En Cambó lo que ell pensa fer amb el seu radicalisme, ha demostrat al poble—doncs la carta encara que materialment anés dirigida an En Cambó, anava moralment al poble—que no vol En Maciá, ni els seus, fer una carniceria estèril sinó molt al contrari, si convé fer una operació per a evitar una cangrena, fer-la; si pot també evitar-se l'operació, s'evitarà, però que sàpiguen tots, que no hi haurà res que pugui evitar, a no trigar molt, la victòria de l'espiritualitat nacionalista de Catalunya.

—Un tern, dos terns, tres terns...
—Què són això? Renecs?
—No, coses de l'església que es venen els bisbes i els canonges...
—Bé si, renecs en acció!

Ja n'estem tips d'aqueixes caricatures

Sí, senyor director del *Patufet*, sí; ja n'estem tips i cuits, d'aqueixes sàtires i caricatures que vostè, sense cap mirament, admet en el seu periòdic, en desprestigi del mestre i de l'escola.

La veritat, mai hauríem esperat que aqueixa Direcció s'entretingués en bescantar una classe que, per sa naturalesa i sagrades funcions que desempenya, mereix, arreu, les més grans atencions i respectes. I com no esperavem, aqueixa funesta actitud de son periòdic, apart de significar-li que ens hem vist defraudats en aquella esperança, tampoc confiavem que, després d'avisar-lo «algú» recordant-li que seguia per mals camins, continués obstinat en tan poc gracioses perseveràncies.

Per això ens en hem fet creus al veure que, després dels avisos, en el número corresponent al dia 8 de juliol proppassat, i en una de les planes centrals, apareixia un dibuix ridiculitzant, sense pietat altra vegada, la dignitat del mestre. S'explica, senyor director, que hi hagi qualsevol dia un descuit en la direcció d'un periòdic, o que un excés de original privi del minuciós exàmen d'un escrit o caricatura, i es publiqui. Lo que inspira malícia, és la persistència de les coses, perquè un dia és un dia, però tant fa tant. Per això ja és hora de que'ns en queixem d'això, i que aqueix periòdic es dongui per entès i renunciï, per a sempre, a la publicació de tan grotesques i difamants caricatures.

Al mestre no deu dibuixar-se'l, ni en bona ni en mala forma, en cap periòdic, i menys en un periòdic infantil, ja que siguent-li precís conservar la disciplina i autoritat davant dels menuts, la caricatura sempre és susceptible de mofa o menyspreu. Quin respecte tindran els nens d'avui al seu mestre, si cada dos per tres el veuen dibuixat en un periòdic fent ganyotes i assentat a una cadira soldada amb cordills?

O és que el mestre encara no té prous angoixes de veure's postergat a cada pas, que, per a refinar el pes, es té de contemplar com un fantasma en les planes d'un periòdic, com ens presenten a un polític embustero?

En fi, confiem que això no continuarà; de lo contrari, podria ésser que'ns sentissin els sords.

MIQUEL RIBALTA

NOTES DE FORA

TÁRREGA

Es el poble que sens dubte hi ha més caragirats. Tothom diu el que no pensa i lo que pensen s'estan de dir-ho.

Es va celebrar fa uns dies una assemblea general en certa entitat de sports. La reunió va ésser força moguda. Els uns deien que la Junta ho feia bé, altres que malament, qui menys qui més tots hi varen dir la seva. En *resumidas cuentas*, allò semblava un safaretx, tothom cridava i no hi hagué ningú que s'enterés. Però quan semblava que tot seria bona aigua, va venir la grossa; un noi, però fet un home, amb el cap alt, sense immutar-se va dir al que presidia aquella sessió memorable, que tenia de fer avinent una nova sensacional: Es referí als senyors que en dies de espectacle tenen l'entrada d'arròs. Tothom cridà: «Noms... Qui són aquests senyors... Vinga!... Volem saber-ho». El xicot, que és la mar d'esplèndit, va dir sense tornar-se roig: —Són... són... els capellans!

Recristina i quina bronca! *Que se calle!* Fòra!.., —cridaven els pseudo-radi-conser-liber-nacionalistes. Xiulets, crits, picaments de mans, de tot... Els més aferrats alegien: —Horror, parlar dels capellans! Quina barra! —Xòca-la Pauet, tu ets dels nostres! Qui vulgui peix etc., etc.

Per fi es feu el silenci i un senyor (que dit sigui de pas no és la primera vegada que ho fa) va dir una paraula, una sola... i ens varen enviar a passeig, a pendre la fresca. Al donar l'enhorabona a En Pauet recordem a la Junta de l'entitat al·ludida que si vol tenir diners que tanta falta li fan, ha de fer de manera que els capellans també paguin.—*Un carlí del Mella.*

BREDA

Perquè es facin càrrec del que són els que pretenen manar-nos, tan sols anotarem per ara dos fets: el primer, és que fent tres o quatre anys que està aprovat per l'Ajuntament fer una font amb el pressupost d'una bona quantitat de pessetes, i malgrat convenir molt, no es fa, i els diners es cobren i no es gasten amb aquesta millora, no sabent el poble amb què són invertits. També hi ha pressupostada i així mateix aprovada la construcció d'una carretera de mig quilòmetre poc més o menys, per a poguer anar decentment al cementiri, la qual no es fa, i dubtem si es farà, ja que amb el temps que fa que'l poble paga quasi podem desconfiar de que's faci.

Saben per lo que són bons aquests senyors? Per a fer repartiments d'utilitats; que si els hi corresponen 300 pessetes, se'n posen la meitat a la butxaca; amb això no hi ha qui els guanyi.

Un altre dia contarem més coses d'aquests senyors, que en sabem algunes d'aquelles que s'hi pot sucar pà.

Batallades de tot arreu

SOLUCIÓ DEL PROBLEMA DEL MARROC

Hem estat rumiant una bona estona, però ve't aquí que no hem pogut trobar cap sant que fos prou digne d'ésser beneït an aquests moments de jòia i d'alegria, de jòia i d'alegria immensa per aquells que la nostra sort ens ha fet súbdits del malaguanyat Estat espanyol.

La cosa s'ho mereix. Per fi, després de tants mals de cap, de tantes trifulques, de tanta sang vessada, de tants diners gastats, s'ha trobat una solució, una solució radical, al problema del Marroc. Adéu Rif, adéu Melilla, passi-ho bé Adb-el-Krim. Per fi ens veurem lliures d'aquest mal somni.

La cosa es porta en secret. No convé escampar-ho. Quan arribi l'hora l'efecte serà espetarrant.

Figurin-se senyors, que un teòleg ianqui—aquests ianquis són la pesta—el senyor Milton Noble—per nosaltres molt i molt simpàtic—ha profetitzat que al mes d'agost—si no ens equivoquem el present, de manera que la cosa està a punt de caramel—l'Africa del Nord serà destruïda completament per espantosos terratrèmols.

Que'ls sembla? Es o no és una nova d'aquelles que un sonàmbul de prestigi les fa pagar a bon preu?

Cap viu! S'ha acabat la guerra! L'Africa del Nord, el nostre càstic, destruïda per la naturalesa!... Magnífic, quasi ja no es pot demanar més.

Per la nostra part, i cas que la cosa resulti certa, proposem que en el lloc més cèntric de la ciutat, la Rambla per exemple—també qualsevol dia l'Ajuntament hi posarà mitja dotzena més de quioscos—s'eregeixi un monumental monument al molt noble senyor Milton Noble, l'home que fins ara ha volgut més bé a Espanya.

LA VICTIMA

Els italians per ço vist s'han proposat atreure's l'atenció del món sencer. I ho lograran.

Els pobles, es fan cèlebres de moltes maneres, unes vegades pel seu comerç, altres pel seu art i altres per llurs crims. Nosaltres havem procurat, com a pràctics que som, ésser-ho fent una mena de barreja; els italians s'han decantat per l'últim sistema.

I han fet més. Han avençat en el procedir. An allí els crims es fan a remeses, a l'engròs, com si diguessim per a acabar més depressa.

Aquest sistema l'han adoptat els fascistes que fan tots els esforços per a acabar amb els comunistes.

La cosa té, naturalment, les seves dificultats. Els comunistes no són pas gent que estiguin amb els braços plegats i saben respondre degudament.

Amb tot això, d'Itàlia n'ha esdevingut un camp d'Agramant en el qual qui crida més és el més

FASCISTES I SOCIALISTES

Italia —Aneu amb compte, nois, perquè al cap d'avall la qui rebrà serè jo.

(De *L'Illustrazione Italiana*

valent. Es clar que no és un cas particular de Itàlia. A tot-arreu fa o no fa, passa igual, però és que els italians són lírics en tot i el seu lirisme els porta als extrems més extravagants.

Vès qui ho enten. Els fascistes són una mena de gent que tot el dia van amb la bandera italiana a coll i solament la fan servir per a fer la vida impossible a molts, la majoria, dels que an ella s'aixopluguen. Tampoc fan res de nou. A casa nostra n'hi han que fan ço mateix.

Mentre tant, la pobra Itàlia es consumeix i plora i veu mal vessades llurs energies. Les dues menaces, dos perills. Cal que'n venci un. Segons pel que's decideixi serà la seva ruina.

VISCA LA TRADICIÓ

De tradicionalistes n'hi han de moltes maneres. N'hi han que la tradició els és com una mena de respecte al passat i a altres els és com una mena de fanatisme, i també n'hi han d'altres que'ls és un rutinarisme.

Hi ha un subjecte que no es vol treure el bigoti perquè és el primer i fa setanta tres anys i mesos que'l porta, a un altre el barber li fa malbé la cara, però pren paciència i aguanta perquè el seu avi ja era amic del avi del pare del barber que'l posa fet una llàstima, un altre no treu mai la pols d'una habitació determinada en la que hi habita tota la fauna d'animals infectes perquè fora profanar el lloc on hi reposava un membre de la família que arribà a ésser cèlebre, encara que del cert no sap el perquè; n'hi han que's casen perquè el seu pare també ho va fer i n'hi han que's moren perquè saben que els seus parents feren el mateix camí. I finalment, n'hi han que són barbers perquè els seus passats ho foren i devegades perquè no poden deixar d'ésser-ho.

Aquesta última classificació potser podriem aplicar-la a una bona part de veïns de la ciutat de Pamplona.

Home, que'ls pamplonins tinguin per patró a San Fermí, *santo y bueno*, que ben sant és i bo devia ésser i si no ho és, pitjor per a ell i per als qui ho creuen, però que el tindre per patró a un sant així vulguin dir que s'han de fer barbaritats i que ha de córrer la sang, no!

A tota Espanya estan suprimits els *encierros* de bous, doncs ells tossuts més que tossuts i vinga *encierro*. Això ademés és una manca de delicadesa. Prou pena tenen els animalets d'ésser condemnats a mort, que se'ls tregui abans d'hora dels seus amagatalls. Tot corrent pels carrers que condueixen a la *plaza*, com el deuen anyorar el caixó llarg i estret que aleshores els deu semblar un palau!

Aquest any la cosa ha anat un xic sèria. Hi ha hagut *cogidas*, ço que vol dir sang i un grapat de actes dignes de pobles ben incults.

Això ens ha valgut un grau de comentaris de la premsa estrangera fets amb el tò que és de suposar.

Res, som a Espanya!

ELS "CABALLITOS"

El temps és una cosa fatal, tot ho canvia, tot ho transforma i ens pren un grapat de coses que havien constituït les nostres més grans alegries,

Vès qui no es recorda encara d'aquells bons temps dels «caballitos», amb les seves musiques cançoneres i dormilegues, però amb un no sé què d'agre-dolç que les feia d'allò més agradoses. I amb aquelles lluminàries i els mirallets que us feien rodar el cap fins a donar-vos el convenciment de que tenieu un moviment de traslació i un de rotació.

Tot passà i els «caballitos» han passat. Avui estan confinats a una vida migrada i a lluir en festes majors de segon ordre.

Però potser nosaltres som massa pessimistes, potser encara no ha passat del tot ni gens la moda dels «caballitos». També potser que sofreixin una transformació. Totes les coses es transformen.

Es molt possible que en lloc de desaparèixer hagin agafat més preponderància, és clar que en altre istil. Però malgrat tots els istils i tots els sistemes, si hi ha quiscú que faci els «caballitos» és innegable que aquests no han desaparescut. L'única diferència està en que abans els que pujaven als «caballitos» eren la canalla i avui són els grans, els homes de pes, i dels de pes, els de més importància, que abans un pujava damunt un lleó, un elefant, un cavall, un burro, un tigre, fins un porc, i ara aquests homes grans i de pès pugen sobre conferències i de conferències n'hi han també de tota mena i de tota categoria. La diferència no és gaire: abans animals en totes les seves variants; avui conferències i també variadíssimes.

I per a que la diferència sigui més petita, els «caballitos» de conferències també volten i per més que voltin, per més que caminin, sempre són al mateix lloc, fent ruta sempre, creient atrapar-se i ésser atrapats.

Fent-ho així arribarà allò del mareig, si ja no ha arribat; veuran més voltes que les que donen i aleshores si que podrem dir que els «caballitos» s'han acabat per a sempre.

ELS «CABALLITOS» INTERNACIONALS

Molt de camí, per a no anar enlloc

(De *Le Ruy Blas*)

DE LA TRAGEDIA AFRICANA

LA MORT DEL SOLDAT

Com una fràgil barca que en mar avalotada
es troba entre les ones de l'horrid temporal;
i malgrat sos esforços per veure's lliberada,
per ell per fi és vençuda, com joguet destroçada
l'empeny abandonant-la en el desert sorral;

així tu també fores en el mar de la vida,
joguet de ses onades amb punyenta dissort;
tu bé prou que lluitares contra el destí homicida,
mes tot fou endebades, la teva lluita ardida
no va poguê evitar-te que't trossegés el cor.

Lluny de la Pàtria aimada, cap africanes terres'
un jorn te s'endugueren contra ta voluntat;
deixant entre nosaltres de ton cor les desferres,
que plorant maleïrem mil voltes a les guerres
que engoleixen com monstres la vida al bell esclat.

Des de aquell jorn fatídic que com un pres mar-
(xares
a dins d'aquella tomba en forma d'una nau;
quantes i quantes penes, oh, germà meu passares
per defensâ una pàtria que no és la que estimares...
fins que la parca fera et dugué l'eterna pau.

RAFEL MASSIP

VEUS DE LA OPINIÓ

Queixes d'un Soldat

(DE L'AFRICA ESTANT)

I

Els soldats de quota que fa un any que estem a l'Africa tenim de pagar al Estat per tot el mes que vé i el següent les pessetes que'ns corresponen segons l'article a que estem acullits i que ens concedeix uns beneficis que encara no hem pogut apreciar.

Molts de nosaltres, al fer nos de quota per no perdre la plaça que ocupavem al taller o a l'escriptori, cercàrem una mà amiga que'ns ajudés confiant amb treballs i economia sortir-nos d'aquest pas.

Fa un any que no treballem, fa un any que a mes de no tenir pessetes, gastem les petites economies (i menys mal si fos solament això) que'ls nostres pares han pogut fer del seu jornal.

D'on doncs treurem les pessetes que la mà amiga ens va deixar? I d'on sortiran les pessetes aqueixes per a pagar ara a l'Estat?...

En canvi...

II

Dintre un parell de mesos aquesta colla de senyors que per sport i altres fins pitjors encara, es dediquen a la política, cobraran mensualment mil pessetones perquè el *decoro* així ho vol.

I heu's aquí com un càrrec per quina execució tindria d'exigir-se la màxima austeritat, esdevindrà per aqueixes mil pessetes un càrrec envejat per tots aquells ganduls que tenen com a suprema ambició divertir-se i menjar fort i beure bo i sobre tot a l'esquena dels demés.

I quan tornin a reunir-se aquests senyors per fer veure que treballen, sortiran amb aquells tòpics que'ls sabem ja de memòria, predicaran l'austeritat i el sacrifici (pels demés), voldran reduir gastos, voldran augmentar impostos (això segur) i qui sap si aqueixes mil pessetes, pujaran a mil cinccentes o a dues mil.

III

I tú poble que sues i treballes i ets el màrtir i el *pagá*, que has perdut la dignitat i vius amodorrat en una inconsciència vergonyosa que no et deixa veure més enllà del nas... quan tindràs un gest viril?

J. B. CARBONELL

Cuba-Marroc

Els mateixos utòpics procediments han de portar inevitablement les mateixes fatals conseqüències.

Els governs obstinats en que «*nuestro porvenir está en Africa*» segueix aniquilant la virilitat de la nació en una empresa que no ens ha de portar cap esdevenir de grandesa, emperò, convence'ls de l'error és per demés inútil quan els fracassos que'ls han desprestigiat posant-los continuament en evidència no han pogut lograr-ho. I qui sap els anys que seguirem trametent soldats al escorxador rifeny!...

El pitjor serà quan després d'haver fet el comble de sacrificis sortirà una nació qualsevol, França, Anglaterra, Alemanya..., la que sigui, *todo es uno y lo mismo* que podríem dir, i ens foragitaran del Rif com ens foragitaren de Cuba i que no tindrem altra solució que obeir si volem evitar causes majors.

N'estem tan persuadits d'aqueix esdevenir que no ens sorpendrà gaire el jorn que, a marxes doblades, tindrem d'abandonar la terra africana xopa de sang espanyola.

Aleshores, perque l'esperit de raça no desmenteixi als ulls del món podrem intentar pujar al pic més alt de mont Everest si no ho han fet abans els anglesos o bé organitzar expedicions al pol Nord si d'un i altre lloc no ens foragiten deixant apart els homes, les neus i els gels, puix no importa que les feres polars ens destrocin, la qüestió és morir amb *glòria* en aventures perilloses i inútils.

Lo essencial és poder dir que'l *porvenir* d'Espanya està en un lloc o altre de les cinc parts del món menys en la pròpia Espanya.—J. CORNUDELLA

Sant Martí es partia la capa amb els pobres, aquests es juguen les capes dels sants

—Mil pessetes més? Encara no estàs prou tip?...
—Fill meu, són per a defensar millor els teus ideals.

REPICS

Al meu poble hi havia un rector que es venia tot lo de l'església. Una peanya de la Mare de Déu de plata; uns candelers, també de plata, un quadro antic. A un artista que se'n queixava, el rector li va respondre: —També he fet pintar l'església de nou.

En efecte, l'església, tota de pedra, tenia la patina magnífica dels segles. Ell la va fer pintar d'un color de cendra brut que la feia semblant a un estable d'un quartel de cavalleria.

L'artista li digué: —Ara que heu tret de l'església tot objecte d'art i tota noblesa, estaria bé que els pagesos, en lloc de venir-hi ells hi portessin les mules i els cavalls.

Construir i no enderrocar. Aquesta hauria d'ésser la consigna del nostre Ajuntament. Construir força i cases a bon preu, perquè els lloguers baixessin. Tot al contrari. Sembla que la prosperitat del poble està en oposició amb la d'uns quants senyors. Destruir—cosa rara!—és més beneficiós que construir!...

Un diari de la localitat ha clavat una forta embestida al Comte de Godó. Quin dia es farà l'auca d'aquest home incivil i crudel, treient-li tots els drapets al sol? El qui això escriu té trenta mil documents que demostren qui és aquest home. Fins té escrita la seva vida que fa plorar i riure. El dia que es publiqui, tot Barcelona hi sucarà pa. Serà una obra de justícia social i un *negocio editorial*. Que no ha d'ésser sol l'amo de *La Vanguardia* a fer negocis!

Colònies escolars! Magnífic! Obra gran! Se'ns diu que en certes colònies s'obliga als nois a resar molt. Se'ls subjecta a una severa disciplina impròpia d'uns dies d'esplai. I això ja no és tant magnífic!

D'aquells que es cacen no al vol sinó a l'aguait

—Ja has tornat, Calinez, del teu viatge?

—Que no em veus aquí?

—I perquè has dit que anaves per uns llocs i has estat ens uns altres? Quina manera d'enganyar-nos!

—No ho he fet per vosaltres.

—Doncs, per qui?

—Ah!

—Parla.

—Per fugir de les ovacions sorolloses. No vull que es gasti pòlvora per mi... encara que sigui amb salves.

En Burguete està content. Diu que els moros i les mores l'han rebut tan bé. Es veu que allò que els va dir de que amb les seves claus podrien obrir moltes caixes d'Espanya, els va convéncer. Nosaltres només voldriem que si comprèn que amb unes quantes frases per l'estil cada dia tenen de fer bondat, que faci tornar tots aquells que tan esperats són aquí i que ell amb qui li vulgui fer companyia es quedi allí i vagi fent, que no li demanarem pas comptes.

L'Alella ja ha tornat, el goig d'En Maynés ha sigut de poca durada: Ja no podrá presumir més la vara. I cosa estranya! El marquès, tan bon caràcter com té, ha arribat a la Casa Gran de mal humor. S'han fet indagacions, i ha resultat, que com a causa de la vaga dels autos, tingué d'anar a casa carregat amb la maleta, s'empipà i ha procurat arranjar tot seguit lo que semblava que En Maynés tenia interès en que no s'arreglés.

Sembla que put aquesta benzina

A Bèlgica, faran d'aquí uns quants dies, una Exposició d'Indústries Elèctriques.

En Pich i En Cambó, fa dèu anys que anuncien la nostra, i encara n'hi ha per temps. Si bademassa, quan la farem ja serà rovellada. A no ésser que a Bèlgica trobin un parell de Comissaris de l'Esposiició, per l'istil d'ells, que llavors si que també podran esperar l'Exposició assentats, com nosaltres.

L'amor a les antigalles, es veu que no el senten pas els nostres clergues. De tant en tant en la crònica de fets escandalosos, hi surt la tràfica indigna de les coses santes i artístiques de nostres temples. Ara els de Lleida s'han venut la capa de Sant Valeri i la de Déu es vendrien si poguessin.

Es veu que no estan per arnes els capellans.

CORRESPONDENCIA

Cavallers: Josep Cornudella Cabré: Vostè ho fa bé. Ja deu haver vist que li hem publicat alguna cosa i aquest també anirà. Serà ben rebut lo que vagi enviant.—J. B. Carbonell: També anirà lo de vostè. Notes com aquesta sempre tindran bona acullida de part nostra.—Xiroi: Vostè n'és molt i lo que escriu també. Ja serem amics.—Baldiri: No està mal, però hauria d'estar millor.—Silvestre Paradox: Llàstima de nom, per tan poca cosa.—Indaleci: Malaguanyat temps que perd.—Bolsista: Torni a la Borsa.—Lleminer: De dones boniques, eh? El seu escrit ho diu prou!

Imprenta L'Esquella i La Campana de Gracia: Carrer de l'Om, 8. Barcelona